

הוכן עיני כולל עיון הדרף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

קידושין דף מג.

מאיפה לומדים שאין שליח לדבר עבירה?

למ"ד שני כתובים וכו' מלמדין	למ"ד שני וכו' אין מלמדים	
שליחות יד, מעילה, וטביחה ומכירה ¹	לביית הלל	
מעילה, וטביחה ומכירה ²	לביית שמאי	ילפינן משחוטי חוץ ³

מה דרשינן מהפסוק בשחוטי חוץ (ויקרא יז:ד)
"דָם יִחָשֵׁב לְאִישׁ הֵוא דָם שֶׁפָּךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הֵוא מְקַרֵב עִמוּ"?

למ"ד שני וכו' אין מלמדים	דָם יִחָשֵׁב לְאִישׁ הֵוא	וְנִכְרַת הָאִישׁ הֵוא
שאינן שליח לד"ע בשחוטי חוץ	שבכל התורה אין שליח לד"ע	
ב' שאחזו בסכין ושחטו פטורים ⁴	למעט אנוס ושוגג ומוטעה	

האם שמאי הזקן ס"ל דאין שליח לדבר עבירה?

לתירוץ א'	האם יש שליח לדבר עבירה	מה הדין המשלח להרוג
לתירוץ ב'	יש שליח לדבר עבירה	המשלח חייב בדיני אדם ⁵
לתירוץ ג'	אין שליח לדבר עבירה	וחייב בדיני שמים דינא רבה ⁶
	אין שליח לדבר עבירה	המשלח חייב בדיני אדם מגזה"כ ⁷

¹ דמזה שמצינו שגילתה התורה בכל השלש מקרים הללו שיש שליח לדבר עבירה, ש"מ שדוקא במקרים אלו שגילתה התורה בפירוש, בהם אמרינן שיש שליח לדבר עבירה, אבל בשאר דיני התורה אין שליח לדבר עבירה.

² אבל אי אפשר ללמוד משליחות יד, דהרי הם לומדים מהפסוק ד"על כל דבר פשע" - לחייב על המחשבה כמעשה, ולא מיותר להם הפסוק כמו ב"ה, שבא ללמד שמתחייב עיני שליחות יד באונסין אפי' כשאמר לעבדו ולשלוחו לשלוח יד.

³ ובשחוטי חוץ יש שני פסוקים, יש פסוק אחד ללמד על שחוטי חוץ עצמם, שאם אמר לשלוחו לשחוט קדשים בחוץ השליח חייב והמשלח פטור כי אין שליח לדבר עבירה, דכתיב (ויקרא יז:ד) "דָם יִחָשֵׁב לְאִישׁ הֵוא דָם שֶׁפָּךְ", ודרשינן "הוא" ולא שלוחו. ויש עוד ייתור שמגלה לי שיש ללמוד משחוטי חוץ לכל התורה כולה - שאין שליח לדבר עבירה, דכתיב (שם) "וְנִכְרַת הָאִישׁ הֵוא מְקַרֵב עִמוּ", ודרשינן באם אינו ענין לגופו תנהו ענין לכל התורה כולה.

⁴ ודרשות דלהלן, המ"ד דס"ל ששני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, דורש אותם מזה שכתובת "ההוא" ולא כתוב "הוא" והמ"ד הזה דס"ל דב' כתובים הבאים כאחד מלמדים לא ס"ל לדרוש "הוא" "ההוא". וכן סברת שמאי הזקן (לפי הצד הראשון בגמ') שלא דרשינן "הוא" "ההוא", וגם ס"ל דשני כתובים הבאים כאחד מלמדים, ולכך אין לו מיעוט גבי רציחה שאין שליח לדבר עבירה, אלא אדרבה אמרינן שיש שליח לד"ע, להעניש גם את המשלח וכדלהלן.

⁵ אכן אמר רבא, דגם לפי צד זה, מ"מ מודה שמאי שאם אמר לשלוחו צא בעול את הערוה ואכול את החלב שהשליח חייב והמשלח פטור, כי לא מצינו בכל התורה דזה נהנה וזה מתחייב.

⁶ כלומר שחייב בדיני שמים כאילו הוא הרוצח בעצמו, ואילו לת"ק חייב המשלח בדיני שמים רק בדינא זוטא, כלומר כמו מי שגרם להרוג את הנפש ולא כרוצח עצמו.

⁷ אף שבעלמא אית ליה לב"ד דאמרינן אין שליח לד"ע, מ"מ שאני רציחה דאיכא קרא ד"אותו הרגת בחרב בני עמו", ללמד שמחייבים את המשלח כאילו הוא הרוצח, דלענין זה יש שליח לד"ע.

הוכן עי"י כולל עיון הדף

2

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

קידושין דף מג:

האם שליח נעשה עד לב"ש וב"ה?

אמר לשלשה צאו וקדשו לי את האשה	אמר לשנים צאו וקדשו לי את האשה		
כולם שלוחין ואין שליח נעשה עד	ב"ש: אחד שליח והשנים עדים ב"ה: כולם שלוחין ואין שליח נעשה עד	לתנא קמא	
ב"ש: אחד שליח אבל שניהם עדים ב"ה: שניהם שלוחין ואין שליח נעשה עד	אחד שליח והשנים עדים	למקשן	לר' נתן
ב"ש: שניהם שלוחין ואין שליח נעשה עד ב"ה: אחד שליח אבל שניהם עדים	אחד שליח והשנים עדים	לתרצן הא' ¹	

קידושין דף מג:

שלח חוב למלוה ע"י שנים, האם אמרינן ששלוחים אלו יכולים להעיד שפרעו למלוה?

קודם שתיקנו שבועת היסת	אחר שתיקנו שבועת היסת		
אינם יכולים להעיד שפרעו למלוה - דהם נוגעים בעדות ²	אינם יכולים להעיד שפרעו למלוה	למ"ד המלוה חברו בעדים	צריך לפורעו בעדים
יכולים להעיד ³	לא יכולים להעיד שפרעו למלוה ⁴	למ"ד אין צריך לפורעו בעדים	

נערה⁵, כיצד יכולה להתקדש או להתגרש?

בגירושין	בקידושין		
בין היא ובין אביה	לר' יוחנן: אביה ולא היא לר"ל: בין היא ובין אביה	לרבנן	
אין שתי ידים זוכות כאחת - ואביה ולא היא		לר' יהודה	

¹ כך תירצה הגמ' בתחילה להפוך את סברות ב"ש וב"ה. אכן רב אחא בריה דרבא הופך את סברות האמוראים וה"ק: דרב אמר אין שליח נעשה עד, ודבי ר' שילא אמרי דשליח נעשה עד, וא"כ מסתדרים דברי רב עם דברי ב"ה.

² כי אם לא יאמרו שהם מעידים שקיבל אותם המלוה, יאמר להם הלווה תחזירו לי את מה שנתתי לכם, כי פעמים שמוסר להם בפני עדים (ובזה המקרה מיירי הכא), ולא יכולים לומר לו שהחזירו לו בלי שיביאו עדים שהחזירו לו, כי המלוה את חברו בעדים צריך לפורעו בעדים.

³ כי הם נאמנים במגו שפרעו למלוה, דהיו יוכלים לומר החזרנו לך הלווה חזרה (כיון דס"ל שמלוה את חברו בעדים אין צריך לפורעו בעדים, ולא היו צריכים עדים להחזרה זו), לכך נאמנים לומר שפרעו למלוה.

⁴ כיון שאין להם מגו שיכלו לומר שהחזירו אותו ללווה, דהרי היה משביע אותם שבועת היסת, וכיון שכן יותר נוח להם לשקר ולהעיד שנתנו למלוה אפי' כשלא נתנו, ולכן הם לא נאמנים. והדין הוא כך, דהם נשבעים ללווה שנתנו את הכסף למלוה ויפטרו, והמלוה ישבע ללווה שלא נפרע ויטול את מעותיו מן הלווה.

⁵ בתחילה פירש רש"י דנערה דוקא, אבל קטנה דברי הכל אביה ולא היא. אכן למסקנא חזר בו רש"י ופירש, דנקט נערה וה"ה קטנה, שלרבנן יכולה להתגרש בעצמה, ומה שנקט נערה - לאשמועינן רבותא דר' יהודה, דאפי' בנערה אביה ולא היא. וכן הוכיחו התוס' (בד"ה תנן)